

LIST VŠECH OBYVATEL HANSPAULKY A BABY
ČTENÍ O DNEŠKU I O DOBÁCH MINULÝCH

HANSPAULKA

VYDÁVÁ TĚLOCVIČNÁ JEDNOTA SOKOL A ZÁKLADNÍ ŠKOLA HANSPAULKA

4/2017

20. ročník

ZDARMA

CO
NAJDETE UVNITŘ ?

- Vila Zajičkových ■ Magdalena Jetelová
- Živnosti na Hanspaulce ■ Matějská pouť ■
- Jan Cimický vzpomíná ■ Ze školy a Sokola
- Bezobalové Vánoce ■ Aktuální ■ Informace ■

Vážení přátelé,

je to k neuvěření, ale s končícím rokem dostáváte poslední číslo již dvacátého ročníku časopisu Hanspaulka. Na oslavách 85. narozenin hanspaulské školy bylo vidět, že je o časopis velký zájem, bývalí žáci školy si rozebrali všechna starší zbylá čísla. Ti, kteří na Hanspaulce již nebydlí, si časopis chtěli předplatit. Ale to není možné, protože časopis Hanspaulka je zadarmo. Budou-li se vás známí ptát, kde se Hanspaulka sežene, odkažte je na web Sokola Hanspaulka, kde se obvykle v prvním týdnu března, června, září a prosince objeví nové číslo časopisu. Nebo se s nimi po přečtení o časopis podělte.

A na co se můžete v příštím ročníku těšit? Vyčerpali jsme již zásoby starých

fotografií, a tak na zadní stránce obálky najdete kopie z reklamního sešitku vydaného v první polovině třicátých let Hospodářským klubem Hanspaulka, který zveřejnil „seznam obchodů, živností a nákupních pramenů na Hanspaulce“.

Je zajímavé, jak Hanspaulka v té době žila rušným životem. Lidé se sdružovali v různých spolcích, stavěla se škola, Sokolové připravovali stavbu sokolovny, Svátek matek se slavil průvodem maminek s kočárky a holčiček s panenkami v našňorených kočárcích. Na Hanspaulce bylo plno obchodů, restaurací, a řemeslníků. O kousek dál se stavělo známé a proslavené sídliště Baba, o kterém Václav Řezáč v knize Srdce vlast napsal o Babě: „Usoudili byste patrně, že takový takřka kolektivní podnik, jakým bylo založení osady Baby, zanechá patrně stopy v jejím společenském životě. Nezanechalo, nebo, zanechalo, ale v záporném slova smyslu. Jeden tu nechce pokud možno vědět o druhém. Ne, že by se nějak nenáviděli, nebo něco podobného, lidé tu touží být sami se svými rodinami. Společenský život nevznikl. Až na pozdravy, na nějaké to společenské slovo prohozené přes plot, neobjevuje se tu jiných jeho projevů. Byly tu založeny tenisové kurty, ale zašly pro nedostatek zájmu. Dnes na nich bují mech a lebeda. Je to dobře, nebo špatně? Je to právě takové, jak tomu duch tohoto místa chtěl. Možná že další vývoj a děti to změní“.

Jak je na tom Hanspaulka a Baba se společenským životem dnes? Můžeme se tu setkat ještě s nějakými řemesly a co se mění k lepšímu? I na to bychom se v příštím roce chtěli podívat.

Aby se k lepšímu měnila nejen Hanspaulka, přejeme do nového roku vám i nám všem.

Vaše redakce

Vila Zajíčkových

Od hanspaulského zámečku se po pravé straně Šárecké ulice vine téměř až dolů k Evropské řada honosných vil, stavěných v úsporném, funkcionalistickém stylu z červených cihel nebo tvárníc. Nabízejí chodcům Janusovu dvojí tvář. Navenek směrem k ulici se staví jako neohrožení ochránci soukromí, dovnitř do zahrady se rozněžní a nádvoří ukazuje vlídnou tvář, otevírá náruč návštěvníkům.

Generace majitelů, někdy přechodných a nevídaných, se do každé nemovitosti zapíše písmem čitelným jen nejbližším sousedům či důvěrným známým. Některé z příběhů majitelé úzkostlivě tají, jiné jsou natolik zajímavé, že by neměly upadnout v zapomenutí.

V jedné z vil můžeme vidět na zahradě sochu, která není, na rozdíl od podobných ozdob neosobním dílem, ale váže se k ní lidský příběh. Socha se jmenuje Nevinnost a majitel vily, kterou postavil záhy po I. světové válce, v ní dává sousedům, kolemjdoucím, a hlavně sám sobě najevo, že ho justice nespravedlivě nařkla z jakýchsi finančních transakcí. Jsem nevinen, hlásá socha mladé dívky.

Když se do vily v roce 1938 nastěhovala majitelka prodejny perských koberců v Palackého ulici Helena Zajíčková (*Pravé perské orientálské koberce* hlásal štít firmy) se sestrou a dvěma bratry, začal ve vile rozněný život i když ne vždy takový, jaký známe z filmů Martina Friče.

Rodině se dařilo. Prodejna perských koberců, která zásobovala mimo jiné i Pražský hrad, prosperovala. Firma nepotřebovala investovat téměř nic do reklamy. O její popularitu se postaral sám Karel Čapek, vášnivý sběratel a znalec vzácných koberců. Čapek pravidelně

navštěvoval prodejnu a rozšiřoval svoji sbírku. Nejvíce měl však spadeno na starý koberec pod prodejní značkou Čintaman. Znal jeho obrovskou sběratelskou hodnotu, ale snažil se získat nižší cenu tím, že ho označil za starý a prošlapaný. Nakonec, již vyčerpaný neúspěchem, použil i autoritu T.G.M. Majitelka na tuto návnadu nezabrala a jemu stálo za to tento svůj neúspěch pomstít v povídce Čintamani a ptáci, která je součástí knihy *Povídky z druhé kapsy* (1929).

Pozadí příběhu koberce, který byl ve firmě nabízen pod jménem Čintaman, ale v povídce K. Čapka je označen jako Čintamani a ptáci, ukazuje, že se doposud nikomu nepodařilo odhalit všechny s ním spojené tajemné okolnosti. Někteří investigativní reportéři se vydali prozkoumat i teheránské bazary, aby si ověřili legendu o vzácném druhu koberců. Zjistili ale, že prodejci perských koberců již znají příběh Karla Čapka a užívají ho jako obchodní trik, s jehož pomocí navyšují cenu koberců až do oblačných výšin. Unikátní pravdy o původu příběhu, ani o skutečném vzoru koberce se však zatím nedopídil nikdo. Zůstala téměř celé století skryta za zdmi jmenované vily. Pamětníci příběhu se zpočátku obávali, aby nepoškodili dobrou pověst K. Čapka. Teprve později si uvědomili, že každá nová okolnost, informace, která se týká génia, nemůže jeho pověst poškodit, ale ozvláštní ji.

Proč Karel Čapek o tento koberec tolik usiloval? Dle mého názoru motiv Čintamani a ptáci ukrývá nesporné hermetické symboly. Vzpomeňme na Čapkovu povídkovou knihu *„Povídky z jedné kapsy“*, příběh Jasnovidce apod., v němž si Čapek rád zahrává s oblastmi sahajícími mimo sféru racionálního myšlení. Čapka

rovněž fascinovaly zapomenuté řemeslné technologie, které potom vtělil do dialogu hlavní postavy pana Vitáska „*Víte, já se v perských kobercích trochu vyznám. Dnes si ti taškáři v Orientě nedají tu práci, aby barvili vlnu indigem, šafránem, velbloudí močí, duběnkami a těmi ostatními ušlechtilými organickými barvivy. Proto jenom ty staré kusy, co byly dělány před rokem 1870 mají nějakou cenu*“.

Podívejme se ještě na koberec z pozic Čapkova filosofického názoru. Případá mu zajímavý zejména tím, že se v něm snoubí symbolika buddhistická (čintamani) s perskou (pták jako symbol duše vznášející se k nebesům). A ještě jedna věc na koberci Čapka lákala. Tyto dva vzory se nikdy současně na jednom koberci neobjevují. Koberec tak pro něho nabyl takové vzácnosti, jakou je pro filatelistu vlastnictví nedokonalého výtisku jinak běžné známky. A také mu imponovala neobvyklost a odvaha námětu. Připomínala mu boje neznámého, nezávislého umělce, podobné bojům, které vedli s bratrem Josefem za prosazení neobvyklých námětů a přístupů moderního umění.

Co jsou to vlastně ti čintamani nebo také čintamani? Termín pochází ze sanskrtu. Reprezentuje tři perly buddhismu s tygřím pruhem a vypadá jako tři koule doplněné vlnkou. První perla je Buddha, druhá perla je dharm (Buddhovo učení, řád věcí) a třetí perla je sangha (obec, společenství lidí ztotožňujících se s Buddhovým učením). Čintamani prý dokáží splnit všechna přání a mají léčivé schopnosti.

Čapek v zápalu psaní zapomíná na zášť vůči staré slečně a rozvíjí v povídce svůj vypravěčský talent. Pokračuje ve stylu, který jako by odposlouchal z řeči prodejců v ulicích tureckých tržišť. „*Oni ti*

agenti“, pokračuje pan Vytásek „*v Anatolii a Persii někdy přec jenom popadnou nějaký starý kus, ukradený z mešity nebo odkud, a přibalí jej k tomu druhému metrovému zboží... A já si tak myslím, kdyby tam tak přibalili nějaký ten ladik nebo bergamo...*“

Snad jen doplním, že koberce se vzorem čintamani se vázaly v několika centrech, z nich pak vyniká město Usak v dnešním západním Turecku. Typově se koberce s čintamani zařazují do skupiny tzv. usaků s bílou půdou společně s koberci se vzorem ptáků.

Čapek si byl vědom nejenom duchovních hodnot koberce, ale i jeho ceny. Jaký je jeho aktuální osud? Kde se nalézá dnes tento vzácný exponát?

Národní galerie v Praze koupila nedávno podobný vzácný orientální koberec za vysokou sumu pro svou Sbirku orientálního umění a po vyčištění

a restaurování bude vystaven. Pro ty, kdo povídku nečetli, připomenu v krátké ukázce, jaké emoce u K. Čapka vyvolal objev koberce, na kterém v povídce ležela stará čubka Amina.

„Já jsem zatím ten koberec rozhodil, a mně vám tak zabouchalo srdce. On to byl bílý anatólák ze sedmnáctého století, místy už naveskrz prochozený, ale abyste věděli, byl to takzvaný ptačí koberec se vzorem Čintamani a s ptáky; to totiž je božský a zapovězený vzor. Já vám říkám, to je nesmírná rarita; a tady ten kus byl aspoň pětkrát šest metrů veliký, krásně bílý, s tyrkysově modrou a třešňově růžovou... Já jsem se postavil k oknu, aby mně paní Severýnová neviděla do obličej, a povídám: To je hodně starý hadr, paní Severýnová, a tady se vám nadobro přeलेží. Víte co, řekněte té paní, že to koupím, když ona na to nemá místo.“

K. Čapek si dal na pomstě záležet. V žádném jiném díle se nedostalo psímu pokolení od tohoto milovníka pejsků, tolik hanlivých výrazů (*„jedna z nejvzácnějších tapiserií na světě; a podnes na ní chrochtá blahem šeredná, prašivá, smrdutá Amina“*).

Vratme se do vily.

Syna jednoho z bratrů Zajíčkových, architektka a pokračovatele rodu mohla čekat slibná budoucnost. Až na to, že přišla válka a okupace. Vila přežila i toto období. Také socha, snad proto, že nebyla ani kubistická ani futuristická, přežila nejen první republiku i oba další režimy bez úhony. K devastaci přivedli vilu až komunisté. A tak se socha musela dívat, jak v zahradě, kde se kdysi konaly hlučné párty a o kterou pečoval zahradník, pěstují majitelé okurky, rajčata a další zeleninu, která nebyla k dostání, aby zchudlá rodina přežila. Do atelierů a komůrek

po služebných dosadil režim rodinu s dětmi, aby ještě více stěsnał prostor, kam se sestěhovali příbuzní, kterým sebrali živnosti, majetky a obytné domy.

Současná spolumajitelka vily (1958) se narodila do stísněných prostor části vily, které jim tehdejší režim dovolil užívat, měla ale naštěstí celý život před sebou, aby dala vilu pro svou rodinu do obyvatelného stavu. O renovaci se podělili bratr se sestrou. Bratr spolumajitel se věnoval péči o zevnějšek, sestra o interiéry. Jen ten, kdo může nahlédnout dovnitř vily, pozná, že vila žije. Zejména v posledních patnácti letech, kdy získali majitelé prostředky z restitucí.

Současná obyvatelka vily se nespokojuje jen s možností užívat s přáteli pohostinnost vlastní zahrady a nabízet prostředí plné vzácných obrazů a nábytku. Ráda vzpomíná na své dětství a mládí, kdy s kamarádkami prožívaly dobrodružné výpravy a hry na místech kolem hanspaulského zámečku a Petschkovy vily.

„Přála bych si“, říká, „aby hanspaulské zahradní plochy opět začaly připomínat památné parkové upravené zahrady císařského rady Hanse Paula Hippmana a dalších měšťanských usedlíků z poloviny 18. stol., jak je známe z vyprávění, z fotografií a kreseb památkářů. Prožila jsem v pozůstatcích těchto zahrad dětství uprostřed romantických ruin, rybníčků, luk, tajemných zákoutí, o nichž nám rodiče vyprávěli legendy. Patřily všem. Dětem, rodinám starousedlíků, kteří by mohli z minulosti ledacos osvětlit. Nejdříve kus pozemků ukousl pro své věrné hotel Praha. A dnes? Kdysi veřejná místa jsou obehnána zdmi jako v Hollywoodu. Veřejný prostor, vzácně chráněná kulturní krajina ustupuje zájmům developerů.“

Zdeněk Jonák

Magdalena Jetelová

Záplavou tvarů, křivek, světelných údajů a zrcadlení vstoupila Magdalena Jetelová se svým dílem do malé dvorany Veletržního paláce Národní galerie, aby ji svým jediným dílem obdivuhodně celou zaplnila. A to je přitom malá dvorana – přes svůj název – prostor obrovský.

Málokdo z hanspaulanů již dnes ví, že Magdalena Jetelová prožila dětství na Hanspaulce, že uměla kreslit nejlépe ze třídy, a že v sedmdesátých letech měla svůj ateliér v Šáreckém údolí. V tomto ateliéru tvořila na počátku své umělecké kariéry robustní dřevěné objekty. Jeden z nich – mohutná židle instalovaná u nábřeží Kampy odpulila při povodni v roce 2002 32 km, až do Kralup nad Vltavou a byla znovu instalována na své místo před Museem Kampa – Nadace Jana a Medy Mládkových.

Po roce 1968 celá rodina odešla do zahraničí, později i Magdalena.

Magdalena Jetelová
před svou instalací

Posléze dostala pozvání od předních kulturních institucí na výstavy v Londýnském Tate Gallery či v Muzeu MOMA v New Yorku, následovala Dokumenta, Sydney biennale a další významné instituce...

Stala se profesorkou na Akademii výtvarných umění v Mnichově, v Düsseldorfu i krátce v Praze. Dostala různá ocenění za angažovanost v mezinárodních vztazích.

Teprve po roce 1989 jsme mohli spatřit jedno její dílo i v Praze, v letohrádku královny Anny – Belvederu, kde využila hru laserového paprsku. Světlo laseru používá Magdalena Jetelová ve svém díle častěji. Krásné jsou velkoformátové fotografie, kde stopy paprsku osvětlují pustou krajinu dvou kontinentálních tektonických desek Evropy a Ameriky, viditelných pouze na Islandu.

Instalace v malé dvoraně Veletržního paláce, o které píše v úvodním odstavci, skončila již v listopadu. Další část jejího díla vystavená v prvním patře potrvá do jara roku 2018. Pro ty, kteří výstavu v malé dvoraně osobně nenavštívili, se pokusím o stručný komentář k fotografii.

Jak je patrné, plocha dvorany je pokryta malebnou „krajinou“ vyvýšenin a údolí, tvořenou 12 vrstevnicovými stupni ladných křivek. Každý stupeň je cca 15 cm vysoký, naplněný vodou – proto jsou jejich povrchy, i přes velké rozměry, dokonale rovné. V podélné třetině prostoru jsou šikmo nastaveny zrcadlové fólie rozechvívané akustickými vlnami s proměnlivou frekvencí. Vše se zrcadlí, chvěje, krajina se znejistuje, a navíc ji protínají laserové paprsky. Vzdle vlastní myšlenky, uměleckého nápadu a představitivosti, jsem já – technik stavař – ocenil i konstrukci, detaily, a kvalitu celého díla. Co to asi dalo přemýšlení, zajišťování řemeslníků a materiálu (třeba jen i speciálního oleje – aby se voda neodpařovala).

Ladislav Trojan

Hanspaulka v polovině šedesátých let

Každého člověka ovlivňuje místo, kde prožil dětství. Když se vracím na Hanspaulku každý dům, každý plácek, ve mně vyvolává nějaký střipek, který je obdivuhodně svěží...

Takový slunečný skoro podzimní den 1. září 1954. Na školním dvoře 32. osmičlenné střední školy na Hanspaulce, před dvěma dřevěnými pavilony, stojí poprvé prvňáčci, trochu zvědaví, trochu vyděšení. Začíná nová pravidelná etapa života. Mluví ředitelka, vítá, nás – a do toho jedná hruška spadne a rozplácne se na dvoře. Všichni prvňáčci se otáčejí stejným směrem...

Je nás hodně, pět tříd, střídá se dopolední a odpolední vyučování, abychom se do školy vešli. Učí se i v bývalé mateřské školce přes ulici a v domečku bývalých jeslíček. Později také v nové budově, které se říká kohoutek. Školní družina byla o kus dál, ve vilce s pamětní deskou Petra Fetra, komorníka u zemských desek, který v těchto místech budoval vinice. Muselo se ovšem projít po Fetrovské ulici kolem zámečku Hanse Paula Hippmana, kde sídlila odbočka národního muzea, a sice prehistorická expozice archeologa a paleontologa A. J. Jíry. Objevovali jsme tam nálezy z širokého okolí Hanspaulky, inspirování jím, sami jsme pak pátrali hlavně v Divoké Šárce a okolí Suchdola a Lysolají. A v parku před rokokovým zámečkem byla u kašna, z které se mohla brát voda, když náhodou došlo ve vodovodním řadu k poruše.

Čas pomalu utíká. Teprve ve vyšších třídách se dostaneme do kamenné budovy. Ale i ve „školičce“, kde se musí v zimě ještě topit v násypných kamnech, objevujeme nový svět písmenek a číslic, které

nás učí laskavá paní učitelka Karpíšková. A ve vedlejších třídách, třeba paní učitelka Chotková, Dobruská, Kašparová, Vlasák nebo Springer, kantoři, kteří uměli předávat malinkým a vyplašeným dušičkám první zárodky vědomostí a vzdělání.

Naše paní učitelka s noblesou a nadhledem zvládala talentované i méně pozorné žáky, a postupně vtiskávala svůj tolerantní pohled na svět. Když v neděli ráno kráčela po ulici Na Pískách ke kostelíku svatého Matěje na mši, všichni to vnímali jako samozřejmost. Dnes, s odstupem a zkušeností let, obdivuji především její citlivý a psychologicky dokonale přístup ke všem. Na každém si našla něco důležitého, co bylo možné pochválit! „On sice neumí počítat, ale má dobré srdce...“

Už v září dozrávaly v aleji u školy hrušky, Alexandry. Alej se táhla od lékárny na rohu ulic Na Hanspaulce dolů, kolem školy a sokolovny, až na Šáreckou ulici, kde bydlel malíř Stretti a o něco později i bývalý premiér Široký. Cestičky do školy vedly uličkami kolem zahrádek, kde na jaře kvetly první sněženky a pak i petrkliče a podléšky, jívky a šefíky. Do ulice příjížděla jednou týdně pojízdná knihovna. Jeden čas tam jezdil jako knihovník mladý básník Petr Skarlant a já si odnášel pravidelně plnou síťovku knížek, které jsem hltal se zvědavostí objevitele. Čtením jsme vůbec trávil hodně času, byl to způsob, jak objevovat svět. Nebyla ještě televize, teprve začínala, jen rozhlas. Ale v sobotu, když se přicházelo v pole dne ze školy, bývala vždycky hra pro děti a v neděli po obědě pak pohádka. Na tu jsme se těšili. Ale většinu času jsme přeče

jen trávili venku. Taška letěla do kouta a do večera nás nikdo neviděl. Nikdo nás ani nemohl kontrolovat jako dneska mobilem...

Pochopitelně že jsme taky jen nedělali lumpárny, ale občas jsme se zabývali i úctyhodnějšími cíli: maminka jednoho z kluků začala organizovat kroužek Mladých průvodců Prahou, zajímala nás historie nejen Prahy, ale taky Hanspaulky, procházeli jsme pod Zlatnicí „šipka-pasem“, u Dubového mlýna obdivovali rodáka Myslivečka, kterému říkali „il divino Bohemo“, nejvíc nás ovšem lákala romantická zřícenina na Babě. Věřili jsme, že v tom původním vinném lisu je někde ukrytý poklad... Mnohem víc jsme taky sportovali, aspoň dvakrát týdně se chodávalo do Sokola a když jeden z cvičitelů zjistil, že máme také ušlechtilé dějepisné zájmy, a on pracoval v Městské stanici mladých turistů, bylo jasné, že naše zájmy se ještě prohloubí. Stali se z nás opravdoví průvodci, odznakem, že můžeme provádět své mladé vrstevníky po pražských

památkách. A když jsme se opakovaně účastnili velkých celopražských orientačních závodů a podařilo se našemu týmu opakovaně vyhrát, stouplo naše sebevědomí na nejvyšší míru!

Už je to tak, že zájmy dětí skáčou z jedné strany na druhou. Chvilí tak, chvíli tak. Při každém závodě míru to v nás probudilo zájem o cyklistiku a pořádali jsme závod na Jenerálku... Vedle toho se na každém plácku (a bylo jich dost) mohl hrát volejbal, stačilo natáhnout špagát od stromu ke stromu, hrála se vybíjená a taky jsme objevili tenis. Hrával tam tehdy mistr Československa hrabě Schönborn a pak taky Honza Kukul! Ze zdejšího mančaftu jsme nejvíc ovšem obdivovali bratry Dvořákovy, Vladka a Jiřího, to byli hvězdy tenisového oddílu. Ve škole jsme měli dva kantory, kteří patřili k nejslavnějším sportovcům. Hana Ezrová, kapitánka mužstva košíkové, které úspěšně bojovalo na mistrovství světa v Brazílii, kde získalo bronz a Lexa Bokšaj, slavný brankář Slavie po Pláničkovi. Pochopitelně, že v té

Koupaliště Šatovka
„s velmi studenou vodou“

době jsme všichni chtěli být šampiony v košíkové anebo fotbalovými internacionály! Když někde hráli internacionálové a náš Lexa byl v brance, chodili jsme fandit. Ostatně ta sestava s Bicanem a dalšími byla pořád skvělá! Bokšaj překopl celé hřiště až ke druhé brance! A taky nám nikdy nepsal poznámky, vyřešil to po svém – říkali jsme tomu „výkop od branky“... a nikdy si nikdo nestěžoval, kdepak! Ještě víc sláva fotbalu pro nás kluky, nastala, když československý mančaft postoupil do finále mistrovství světa. Finále se dokonce přenášelo do veřejného rozhlasu a v amplionech zněl rozrušený komentář sportovních redaktorů!

V zimě se ovšem kurty proměnily v kluziště až do setmění... V létě bylo možné seběhnou do Tiché Šárky, kde v Podhájí byl bazén s hrozně studenou vodou.... A pozvolna se v nás probouzely i múzy! Začal jsem psát verše, a protože jsem se poněkud ostýchal, chodíval jsem psát ke kostelíku svatého Matěje, na hřbitov, vedle hrobu historika Josefa Šusty, jehož smutný a zjevně nespravedlivý osud mne dojímal. A brzy se k mým básnickým pokusům přidal spolužák Jirka Lamberk a napsali jsme první písničky. Díky vynikajícímu textaři Ivo Fischerovi, který bydlel vedle školy ve Fetrovské ulici, jsme

se pustili i do vlastní divadelní produkce, která se odehrávala v divadélku v Suterénu v Dejvicích. Ale i na Zavadihlce se činil ochotnický soubor Tyl, kde se hodně projevoval náš starší spolužák, později slavný knihkupec Vráta Ebr. Teprve mnohem později jsme zjistili, že je to vlastně potomek z hrdinné rodiny Josefa Valčíka, syn jeho sestry, která byla krátce po porodu popravena...

Z Bořislavky až k Matěji jezdíval trolejbus, ale chodívalo se mnohem víc pěšky. Docela běžně se z Hanspaulky sbíhalo na Hadovku anebo třešňovkou, kolem bývalé vily Vlasty Buriána, kde byla školka, až na „kulaťák“. V únoru tam bývala pouť, která se přestěhovala z původního místa u kostela svatého Matěje dolů do Dejvic. Občas nějaké akce organizovala i Obec baráčníků. Na prostranství před poštou, na Špitálce se na uvítání máje stavěla májka... A jakmile se ozvalo jaro, už nás z domova posílali k „Bulharovi“. Na Hanspaulce byli myslím hned dva, jeden někde na Viničných horách a druhý u Matěje. Prodávali do papírového kornoutu čerstvou zelenin u do polévky za korunu.

Při tomhle vzpomínání na mne padá chvílemi nostalgie. Hodně se změnilo. Na poli kolem zříceniny vyrostlo sídlišťátko nových domů, Místo Bulhara je stanice autobusu a moderní market, na Černém vrchu, kde jsme pouštěli draky, stojí rodinné domy, kde bydlel neurochirurg profesor Kunc a vedle něj tenisová legenda Jan Kodeš. Zmizelo Hrstkovo zahradnictví a v zámečku není muzeum, ale knihovna a pracovna bývalého prezidenta Klause. Uteklo to. Co všechno jsme však v našem dětství zažili! A vzpomínky zůstávají.

Jan Cimický

Seznam živností na Hanspaulce ve třicátých letech

Můj otec patřil k předválečné generaci knihomolů, kteří schovávali každý zajímavý tisk – ať to byly katalogy výstav, časopisy nebo i dobové dokumenty.

A protože jsem já jako jablko nepadl daleko od stromu, většinu toho, co otec nashromáždil, dále uchovávám. Kvůli tomu „bydlely u nás knihy“, jak pravila

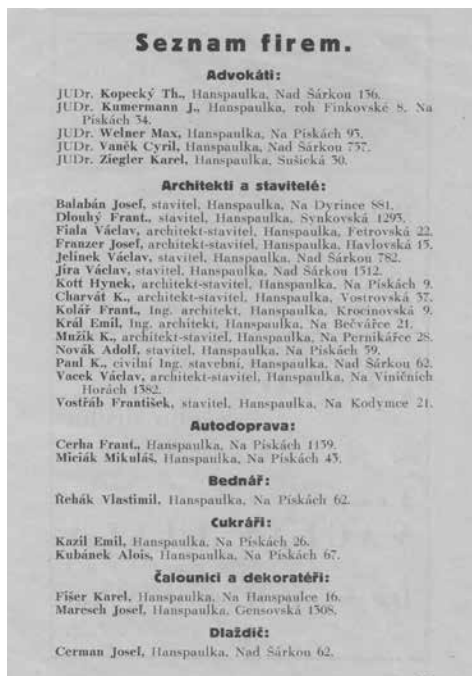
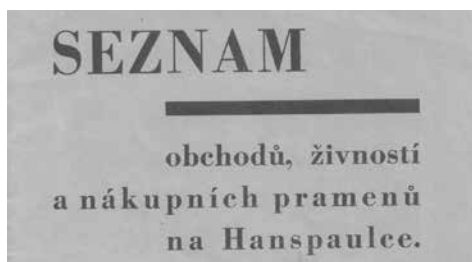
matka mé ženy, ale naopak, díky tomu se mohu se čtenáři tohoto časopisu podělit o ukázky z reklamního sešitku, vydaného někdy v první polovině třicátých let. Je pravděpodobné, že kromě tohoto výstisku existuje již jen jediná, pečlivě vyrobená kopie, kterou jsem zhotovil v roce 2002 pro výstavu o Hanspaulce.

Sešit obsahuje „Seznam obchodů, živností a nákupních pramenů na Hanspaulce“. Je možné, že pamětníci v seznamu některou živnost nenajdou. Buď nebyla v okamžiku vydání v provozu nebo majitel o zařazení nepožádal.

Nejedná se ale jen o pouhý seznam. Jsou zde také loga firem, grafické reklamy, ale i stručné dějiny Hanspaulky, vysvětlení původu názvů některých ulic a na prostřední dvoustraně plánek celé Hanspaulky. Samotný plánek zachycuje rozsah tehdejší zástavby. Je však zajímavý i proto, že je v něm zakreslen projektovaný centrální park Hanspaulky (podobně byl zobrazován v plánek Prahy až do čtyřicátých let). V jeho středu je obrovská elipsa s osou mezi ulicemi Zelená a Za Hanspaulkou. Rozprostíral se na severu až k ulici Na Míčánce a na jihu k ulici Šárecká.

V tomto čísle otiskujeme první ukázky. V dalších číslech bychom rádi otiskli postupně zbývající strany. Vynecháme pouze zmiňované dějiny Hanspaulky a vysvětlení názvů ulic. Zdrojem těchto informací byly Dodatky k dějinám Královského hlavního města Prahy. Stejně informace z tohoto zdroje již byly v našem časopise publikovány.

Ladislav Trojan

Matějská pouť aneb pouť jako žádná jiná

(1. část)

Renesanční kořeny staromatejské pouti – humanismus & tolerance za Rudolfa II.

Staromatejská pouť, která se bude konat 24. února ve zdejší kostele sv. Matěje, má svoje kořeny v době pozdní renesance, kdy na českém královském stolci vládl císař Rudolf II. Na tuto pouť bude 14. května navazovat Svatomatejská pouť. Idea dvojité pouti se zhmotnila již před dvěma lety, kdy místní umělecké sdružení Hora Fugit zrealizovalo po 71 letech obnovenou premiéru „Missa Brevis“, kterou přímo pro místní kostel sv. Matěje složil v těžkém období vrcholící druhé světové války major vojenské hudby Jaroslav Voříšek (1928–1998). Důvod připomínání obou tradic slavení Matějské pouti je dán historickým vývojem a úzce souvisí s aktuálními tématy renesanční Evropy...

Když v roce 1595 papež Klement VIII. vyhlásil plnomocné odpustky pro poutníky do kostela sv. Matěje, vyslyšel tak nejen žádost probošta metropolitní kapituly u sv. Víta Jiřího Bartholda Pontana z Breitenberka (1550–1614), ale nepřímo i císaře Rudolfa II. Papež tak jednal nejenom z vděku za pomoc Pražanů během jeho diplomatické mise v roce 1588 (jak jsme v lednu 2016 zmínili v tomto časopise, šlo o nástupnictví na polský trůn), ale i v zájmu katolické církve celých Čech. Ostatně navázání plnomocných odpustků na kostel, jehož byl patronem apoštol Matěj, byl v tomto ohledu skvělý diplomatický tah, který dobře vypovídá o rudolfinské době, kdy se sláva Prahy umocňovala významem a leskem sídelního města římského císaře.

Papež Klement VIII. (papežem byl 1592–1605) byl již pátým papežem, kterého císař Rudolf II. zažil po přestěhování svého císařského dvora z Vídně do Prahy

v roce 1583. Tím prvním papežem byl Řehoř XIII. (papežem 1572–1585), dnes známý především zavedením našeho tzv. gregoriánského kalendáře a pak také svým nekompromisním postojem vůči protestantům.

Jak již bylo nastíněno v úvodu, původní termín svátku svatého Matěje předchází tomu současnému (v katolickém kalendáři) o necelé tři měsíce. Nejedná se však o ojedinělý jev, k přesunům dochází po celá staletí nejen v církevním kalendáři, ale i v tom světském u jmenin či významných dní. Svátky svatých mají za úkol připomínat osobnosti, které jsou pro křesťanskou církev výjimečné a příkladné jak svým životem, tak i přízní nebeského hospodáře. Svatý je pro věřícího ten člověk, o kterém si je církev jistá, že po smrti dosáhl spásy, a tudíž se v Nebi může přimlouvat za ty, kteří se doposud do Nebe nedostali. Svatými jsou přirozeně i všichni apoštolové, tedy skupina dvanácti vyvolených mužů, které Ježíš Kristus vyslal, aby po jeho zmrtvýchvstání hlásali evangelium. Svatý Matěj (také Matyáš, z hebrejského Matthias), sice doprovázel Ježíše Krista už od dob jeho křtu v řece Jordán, ale až po vyloučení Jidáše ho los zařadil mezi dvanáctku apoštolů, jejichž posláním bylo šířit „radostnou zvěst o Kristu“ do celého světa. O jeho životě se neví prakticky nic víc než to, že pravděpodobně působil v Judsku, a možná zemřel jako mučedník v Jeruzalémě nebo v gruzínské Kolchidě. Podle legendy měla Matějovy ostatky dát převézt do Říma svatá Helena (255–330), manželka římského

císaře Constantia I. Chlora a matka prvního křesťanského císaře Konstantina Velikého. Ty odtud dál putovaly do německého Trevíru, kde je dodnes uctíván. Jenže také v Padově se v kapli při kostele Santa Giustina nachází jeho mramorový náhrobek a podle řeckých pramenů je pohřben v římské pevnosti Gonio (Apsaros) na jihozápadním cípu dnešní Gruzie. Protože Matěj byl jedním z apoštolů, jeho památku slaví a uctívají nejen katolíci, ale i křesťané protestantského vyznání. A právě to může být jedním z důvodů, proč byl zvolen jinak nevýznamný kostelík za hranicemi Prahy s vědomím císaře Rudolfa II., cestou žádosti svatovítského kapitulního probošta Jiřího Bartholda z Breitenberka papežem Klementem VIII. za hodna této prestižní a lukrativní pocty.

Basilejská (též Jihlavská) kompaktáta z roku 1436 přiznávala po náročných jednání se zástupci husitských Čech a Moravy mj. nárok na přijímání z kalicha pro všechny utrakvistické frakce církve, na což se záhy začala odkazovat ostatní evropská protestantská hnutí. Dvojitý název kompaktát reflektuje skutečnost, že byla sice vyhlášena v Jihlavě, ale jejich šířitelé se hlásili k podpisu usnesení Basilejského koncilu, který signovali papež Evžen IV. (papežem 1431–1447) a císař Zikmund Lucemburský (1368–1437) v Basileji. Otec budoucího císaře Rudolfa II., císař římský, král český, uherský, markrabě moravský a arcivévoda rakouský Maxmillián II. Habsburský (panoval 1564–1576) kompaktáta akceptoval a ač nepodepsal jejich revizi zvanou Česká konfese, zavázal se jejich obsahem řídit. Je všeobecně známo, že Maxmillián II. byl vstřícný nejen vůči protestantům, ale kupříkladu i vůči židovské obci, které mj. potvrdil četná privilegia.

Maxmilliánův syn Rudolf II. výše uvedenou Českou konfesi (Confessio Bohemica) nakonec 9. července 1609 zahrnul do svého „Majestátu na náboženskou svobodu“, čímž sice potěšil protestantské stavy a dodržel své slovo, ale na druhou stranu utužil ještě větší odpor svých protivníků. Situace se zdramatizovala nezvládnutým vpádem Pasovských na Moravu a do Čech v roce 1610, což přispělo k sesazení císaře Rudolfa II. jeho bratrem Matyášem Habsburským (1557–1619) následujícího roku. Celý svár českých a moravských protestantů s katolickými Habsburky nakonec vyvrcholil bitvou na Bílé Hoře v roce 1620 a následnou rekatolizací celé země. Ze zpětného pohledu se tudíž jeví politika Maxmilliána II. Habsburského i jeho syna Rudolfa II. jako tolerantní a v rámci možností vůči protestantům vstřícná. Přitom si zejména Rudolf II. počínal obratně při jednáních s papežským stolicem a velmi kultivovanou formou podporoval katolickou církev, což vyniká zejména v kontrastu s inkvizičními procesy, které na vlastní oči viděl za svého dětství ve Španělsku.

Jiří Barthold z Breitenberka
(1550-1614)

Protestantský úhel pohledu na věc si lze v kontextu české historie představit celkem snadno. Ale pro vnímání celé situace z katolického hlediska je zapotřebí vnímat události z širší – celoevropské – perspektivy. I při letmém pohledu na život papeže Klementa VIII., který udělil kostelíku sv. Matěje odpustky, se začnou ústřední tlaky ovlivňující pozdně renesanční katolickou Evropu rýsovat. Papež Klement VIII. se narodil jako Ippolito Aldobrandini ve Florencii v roce 1536. Svoji kariéru začal jako biskupský právník v Tridentu a v Římě. Stojí za zmínku, že za Aldobrandiniho mládí probíhal v Tridentu významný tzv. Tridentský koncil (1545–1563), který odmítl protestantskou reformaci, jejíž ideje pojmenoval už mistr Jan Hus o více než století dříve. Tridentský koncil vymezil katolickou nauku o spáse a o svátostech, a také sjednotil liturgii římskokatolické církve v tzv. tridentské mši. Ta byla závaznou formou katolické církve až do vydání nového misálu Pavlem VI. (papežem 1963–1978) v roce 1970.

Téhož roku rozhodl papež Pavel VI. také o přesunu svátku sv. Matěje z 24. února na 14. květen. Řešil tím nesoulad, který nastával, když oslava tohoto významného svátku vyšla na začátek předvelikonočního postního období. Popelční středa čili začátek Velkého půstu se odvozuje od termínu Velikonoc, které začínají v neděli po prvním jarním úplňku. Původní únorový termín matějské pouti připadal na předjaří, tedy čas, kdy začíná tát sníh, pukají ledy a probouzí se příroda. Teploty jsou už mírné, mezi nulou a pěti stupni Celsia. Kostel svatého Matěje byl po celá stáletí obklopený vinicemi, a tak byl v jeho okolí ústup zimy znát. Byl to dobrý čas na první pouť roku. I my se letos v tento den sejdeme, pod odborným vedením Michaela Pospíšila si připomeneme tradici této pouti a zazpíváme nešpory, které bývaly její nedílnou součástí. Poutě začne po obědě na místní faře. Srdečně vás všechny zveme!

Jiří a Beata Altior

Den otevřených dveří

Každý rok, předposlední čtvrtek v listopadu, pořádá naše škola Den otevřených dveří. A jednou za pět let si při této příležitosti připomínáme i výročí založení školy.

V letošním roce jsme oslavili již 85. výročí založení školní budovy na Hanspaulce. Velitelem přípravy byla paní učitelka Německá, která nás krásně organizovala, abychom na nic nezapomněli. Činily se děti a samozřejmě se zapojili učitelé. Bylo to hodně hodin práce, ale vyplatilo se!

Program se skládal z několika částí. Některé třídy připravovaly výrobky pro vánoční jarmark, v některých třídách si mohli návštěvníci vyzkoušet, jak se učilo dříve a nyní (velký zájem byl o výuku matematiky metodou Hejného), v učebně výtvarné výchovy se vyráběla práníčka. Program byl ve třídách, v knihovně

i dřevěné dílně. Asi největší zájem byl o historické dokumenty. Ve škole se tento večer sešli jak bývalí učitelé (i předchozí paní ředitelka Mgr. Eva Šuvarská), tak i žáci. Ti nejstarší návštěvníci sem začali chodit do první třídy v roce 1935! A tak byly v popředí zájmu fotografie, dokumenty i výňatky z kronik a zápisů z pedagogických rad. Poznávali se bývalí spolužáci, na fotografiích hledali své tehdejší učitele. Historickou expozici doplnil i pan Beránek zajímavými dokumenty o domě, kde sídlil Houtyš a o našich absolventech. Dojemná byla prání významných osobností naší školy k výročí. Kdo byl unaven, využil nabídku kavárny a cukrárny našich devěťáků a jejich rodičů.

Na závěr večera vypouštěli ti, kteří při prohlídce školy nasbírali razítka, balónky s informační cedulkou odkud jsou. Hned následující den přišla zpráva z Trutnova, kde balónek přistál na zahradě domu.

Byl to krásný večer, plný vzpomínek i uznání činnosti dnešní školy. Děkujeme všem, kteří přišli výročí oslavit a těšíme se na všechna další setkání, nejen na Dnech otevřených dveří!

Marie Pojerová

S Václavem Mertinem o čtenářství

Vrámci projektu Podvečery v lavicích pozvala ZŠ Hanspaulka na besedu o čtení, čtenářství, jeho významu pro vzdělání i poruchách odborníka, který se těmto problémům věnuje v praxi, psychologa Václava Mertina.

Dr. Mertin se začal věnovat problematice čtení jako psycholog, protože na tento problém často narážel u svých klientů.

Čtení, které nám, dospělým, připadá jako zábava, považují děti dlouho za učení. Dovednost dobře a dostatečně rychle číst, rozumět přečtenému, je nezbytná pro další vzdělávání dítěte.

Škola se věnuje výuce čtení zhruba do konce třetí třídy. Pak začínají předměty, u kterých se předpokládá, že dítě zvládá techniku čtení. Dítě, které nečte dobře, se prostřednictvím čtení nemůže učit.

Chcete, aby se vaše dítě dobře učilo, aby mělo dobré studijní výsledky i na střední a vysoké škole? Pak byste měli již od raného věku s dítětem mluvit, prohlížet si s ním leporela, povídat si o tom, co vidí na obrázku, číst mu knihy s přiměřeným obsahem i slovní zásobou. Kromě leporel jsou vhodné pro tento věk např. knihy Jiřího Kahouna. Z hlediska rozvoje řeči není dobrý nápad mateřská škola pro děti od dvou let. Od koho se tam mají děti učit mluvit? Od dvouletých dětí? Každodenní běžný rozhovor s dítětem o věcech, které vidí kolem sebe, je podle dr. Mertina účinnější než mateřská škola.

Dítě by se v rodině mělo setkávat s knihou již v prvním roce života. Od druhého roku zvládne poslouchat vyprávění, nebo kratší čtené příběhy. Když se dětem od mala předčítá, je větší pravděpodobnost, že se naučí číst dobře. A není pravda, že

by se školákům nemělo číst, když už chodí do školy. Dokud se dítě nenaučí dobře číst, je pro ně čtení dřina a ne potěšení. Když dětem čteme, mohou se spíše soustředit na obsah a zároveň jim můžeme vysvětlit neznámá slova, což je třeba při čtení pohádek občas nutné. Navíc je nám při čtení dobře, je to příjemná činnost. Předčítáním v předškolním věku ukazujeme dítěti, že se čte odshora dolů a zleva doprava.

Proč se dítě učí? Má rádo rodiče a rodiče ho oceňují za to, co dokáže. Když učíme dítě číst, je to podobné, jako když ho vedeme k pravidelnému čištění zubů. Musíme trochu použít metodu cukru a biče, občas lze použít i trochu nátlaku. Dříve používanou metodu měření rychlosti čtení dr. Mertin nezavrhuje. Rychlost čtení by neměla být známkována, ale je to orientační metoda, která vypovídá o tom, jestli dítě už čte automaticky.

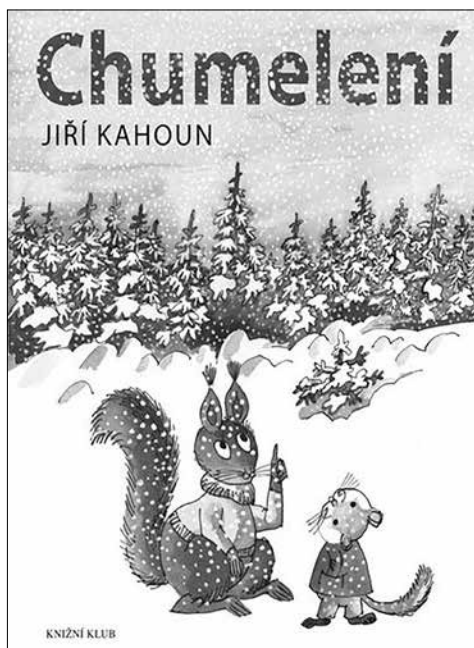
Ze zkušenosti vím, že dítě se stává čtenářem zhruba mezi třetí a čtvrtou třídou, když mu technika čtení nedělá problémy a ze slov se mu v hlavě začíná odvíjet jedinečný film jeho vlastních představ. V té době by se kniha pro dítě měla stát součástí života. Nejdřív by měla přijít kniha za dítětem. To je výhoda naší školy, která má dobře vybavenou školní knihovnu, do které si mohou děti přijít půjčit knihu dopoledne i odpoledne. Děti z 2. – 5. tříd při hře na lovce perel získávají za skutečně přečtené knihy perly a na konci školního roku ještě navíc zajímavé odměny. Pro třetáky je soutěž trochu upravena. Na začátku školního roku si paní učitelky vyberou barvu perliček, která se jim líbí, nebo hodí ke společenským šatům, a děti

z jejich tříd pak soutěží mezi sebou, kdo své paní učitelce „načte“ nejdelsí šňůru perel. Nejlepší čtenáři dostanou na konci roku knížku, ale odměnu dostanou i ti méně úspěšní.

Dítě, které umí číst, dostává jako dárek i knihu. Jistě vzpomínáte na Vánoce svého dětství, kdy pod stromečkem nechyběly knihy a ta pravá vánoční pohoda začala po Štědrém dnu u mísy cukroví, ovoce a knížek. Ovšem ne každá kniha musí být „ta pravá“ a knihy nejsou vůbec levné. Je proto dobré, když rodiče s dětmi najdou cestu do knihovny. Děti si v Městské knihovně půjčují knihy zdarma. Mohou si půjčit tolik knih, kolik jich přečtou, jen je musí včas vrátit. Vypůjčené knihy doma nepřekážejí, nemusí se na ně kupovat žádný nový nábytek a výběr jde veliký, můžeme si půjčovat stále nové, ale i starší knihy.

Pokud máte doma zdatného čtenáře, máte vyhráno. Nedostatečné čtení omezuje přístup ke vzdělání. Úspěšnost dítěte u přijímacích zkoušek závisí nejen na znalostech, ale i na rychlosti čtení a porozumění textu, protože testy mají časově omezené úkoly. Odpovědnost za čtení je na rodině, ne na škole. Škola dá dětem základy, procvičování je na rodině. V poslední době se stále více v praxi projevuje problém nedostatečného čtení, protože se předpokládá, že děti čtení zvládly již na 1. stupni. Na 2. stupni, stejně jako na střední a vysoké škole, se čtením již nikdo nezabývá, i když by to často bylo zapotřebí.

Řeč přišla i na poruchy čtení. Dr. Mertin se domnívá, že tam, kde je v rodině dispozice k dyslexii, je od raného věku vhodná prevence – rozvoj slovní zásoby a předčítání. Porucha nezmizí, ale pravděpodobně se dojde k jejímu zmírnění,

s dítětem nebudete mít ve škole tolik práce.

Objevily se i dotazy na to, co dětem číst. Doktor Mertin je psycholog, ne literární kritik. Domnívá se, že dětem by se mělo číst to, co se jim líbí, děti samy at si vyberou. Klidně Čtyřlístek, komiksy, za čas je to omrzí a přejdou samy k souvislým textům. Asi trochu zklamal paní, která se zasazovala za to, aby se dětem četla jen česká literatura. Protože jmenovala i příklad knihy, se kterou nesouhlasí (Karpíškoviny), domnívám se, že problém nebude v tom, jestli je kniha česká nebo překladová, ale v kvalitě textu. Nebo se domníváte, že by se dětem neměly číst třeba Děti z Bullerbynu? Pokud bude tento článek číst, zvu jí, aby se přišla podívat do školní knihovny, jistě tu najde řadu zajímavých a kvalitních knih pro svá vnoučata.

L. Čumplová

Chystáme se na slet

V prvním červencovém týdnu roku 2018 proběhne v Praze XVI. Všesokolský slet, který se koná v roce 100. výročí vzniku našeho novodobého státu, o jehož vznik se Sokol nezastupitelně zasloužil. Slet vyvrcholí 5. července večer programem 1. sletového dne a 6. července odpoledním programem 2. sletového dne. První předšletovou akcí byla Sletová štafeta, která oficiálně zahájila sletový rok a zároveň se stala pozvánkou na XVI. Všesokolský slet. Celková trasa štafety byla dlouhá 5 200 kilometrů a zapojilo se do ní 42 sokolských žup. Štafetový kolík, resp. Sletovou stuhu, doručili také sokolové z Kanady, Francie, Švýcarska, USA a Sokol Mnichov. Štafeta vyvrcholila 24. září 2017, kdy běžci závěrečných úseků dorazili do Tyršova domu v Praze, kde byl připraven doprovodný program. Na závěr programu vystoupila starostka České obce sokolské sestra Hana Moučková. Poděkovala všem účastníkům a organizátorům štafety a popřála hodně zdaru XVI. Všesokolskému sletu.

V tělovýchovných jednotách jsou v tomto období v plném proudu nácviky sletových vystoupení, kterých bude na sletu celkem 11. Také sokolové z Hanspaulky pilně nacvičují již od začátku září. Naši cvičenci vystoupí prakticky ve všech sletových skladbách. Jak vlastně takový nácvik sletové skladby vypadá?

Jen pár postřehů ze strany cvičitelky mnoha sletových skladeb.

Cvičitelé sletových skladeb se učí skladby, které budou nacvičovat, na dvou víkendových nácvicích, první je na jaře, druhý na podzim. Na jaře se během dvou dnů naučíte prakticky celou skladbu. Tedy máte pojem o skladbě, víte, co se tam asi cvičí, tu a tam si pamatujete v jakém pořadí. Dostanete popis skladby, hudbu a instruktážní DVD. Přijedete domů a máte pocit, že nic neumíte, nic si nepamatujete a jak to proboha mám někoho učit. Následuje nekonečné poslouchání hudby, počítání taktů. Popis se zaplňuje poznámkami

a pomalu, pomaličku se začíná vyjasňovat. Zkousím doma v pokoji a již si pamatuji, jak to jde za sebou, na který takt se kam točím – no vida, ono to půjde. Pak je tu podzim a jde se nacvičovat. Napřed cvičíme na počítání, pak ale hned na hudbu. To je někdy problém, při počítání, když to nejde, zpomalím. Hudba ale nečeká, tvrdošíjně běží dál. Zastavit a znovu. Mnohokrát znovu, než je to jakž takž. Mnohokrát znovu, než je to celkem dobré a mnohokrát znovu, než je to ono. Mnohokrát znovu, než skladba přejde cvičencům „pod kůži“

Nácvik skladby vyžaduje totiž velkou trpělivost, toleranci, chuť a ochotu cvičitelů a cvičenců.

Proč to tedy děláme, když to stojí tolik úsilí? No, protože jsme skvělá parta dětí, dospělých i méně dospělých, které to vše baví. Pochopitelně u dětí to dá víc práce, ale jakmile zažijí společné nácviky, společné zážitky ze sletových vystoupení,

společné cestování, někdy i společné nocování, určitě přijdou sletovému cvičení na chuť. A nakonec se cvičení po tak velkém společném snažení vždy povede a potlesk vděčných diváků za to stojí.

Před Všesokolským sletem, který bude v červenci v Praze, proběhnou oblastní slety, kterých se pochopitelně také rádi zúčastníme. Chystáme se například na slet v Brandýse nad Labem, Plzni, Brně, zkrátka jak je potřeba. Župní vedoucí jednotlivých skladeb si vzájemně vypomáhají buď celky cvičenců, někdy i jednotlivci, zkrátka, aby bylo vše v pořádku a nebyly v celcích „díry“, kde by chyběli cvičenci.

Průběh sletového roku a přehled všech doprovodných akcí je pro všechny zájemce o sokolské dění na stránkách www.sokol.eu

Srdečně Vás všechny zveme, přijďte se na nás v červenci 2018 podívat.

Věra Mikulková

Bezobalové Vánoce

Vánoce plné pohody, bez toho, abychom se uštvali, přejedli a vzájemně se zahrnu-li spoustou věcí, které často ani nechceme... jde to? Určitě ano. A trochu k tomu můžeme přispět i tím, že se rozloučíme s každoročním nakupováním a vyhazováním dárkových papírů.

I na oslavy Vánoc můžeme aplikovat pravidlo „ReReRe – Reduce, Reuse, Recycle“, čili omez svou spotřebu (nenakupuj tolik), používej opakovaně (nevyhod' po jediném použití) a recykluj (využij odpad na nějaký jiný účel). A velmi jednoduchým, názorným a snadno realizovatelným příkladem jsou právě obaly na vánoční dárky.

Jak balit bez vyhazování

Taky vždycky po Vánocích pozorujete kontejnery na papír, jejichž obsah přetéká a přepadává na ulici? Když jsem byla malá, v naší rodině se dárkové vánoční papíry vždycky schovávaly na další rok – spolu se stojanem na stromeček, ozdobami a řetězy. Jenomže to mělo háček, na papírech zůstalo tu a tam napsané jméno a za rok se pak mohlo plést, komu je znovu zabalený dárek vlastně určen, nehledě na to, že papíry byly dost potrhane a poznamenané lepicími páskami, a tak se dala znovu využít jen malá část. Dnes se vesměs prodávají papíry tak tenké, že se při vybalování

dárků potrhají a tímto způsobem je znovu používat ani nejde.

Nabízí se lepší možnost – ušít si látkové obaly, nejjednodušeji v podobě pytlíků stažených našitou nebo volně kombinovatelnou stužkou (asi jako pytlíky na cvičky, ale různých velikostí). Jmenovky mohou být zhotoveny ze čtverečků kartonu, které na stužku navléknete, a mohou se používat také znovu a znovu.

Látku na tyhle dárkové pytlíky si buď můžete koupit, a dokonce zvolit speciální vánoční, nebo – což je ještě víc ve stylu „ReReRe“ – ji zrecyklovat z vyřazených kusů oděvu. Například můj přítel často odkládá košile s prodřenými límci a manžetami, a protože mají vesměs podobnou šedomodrou barevnost a drobné vzorky, dají se z nich dobře vytvářet patchworkové kreace. Když si doma založíme nějakou „truhlu na odložený textil“ (v mém případě je to šuplík v gauči), můžeme z ní čerpat materiál, kdykoli je třeba. Z těch košilí také jednou za čas šiju látkové nákupní tašky a rozdávám je, čili poslouží samy jako dárky.

Pokud bychom měli jednobarevnou látku, třeba ze starého trička, můžeme se na ní vyřadit i batikováním, nebo pokreslením a popsáním nevypratelnými fixy (to jsou ty rozpustné v alkoholu).

(hu)

Bezobalové nakupování na Hradčanské

Od září 2017 se nám nabízí skvělá příležitost nakupovat bez zbytečných obalů, a to pro nás Hanspaulky velmi pohodlně, přímo na konečné autobusu 131 Hradčanská. Obchod je samoobslužný, ale s velmi ochotným personálem, jmenuje se Bez obalu a sídlí na adrese Pod Kaštany 5.

Dostanete tu potraviny trvanlivého rázu, například mouku (včetně špaldové nebo cizrnové), nejrůznější zrní (jáhly, rýži, špaldu, oves, všelijaké vločky), luštěniny, ořechy, sušené ovoce, a také drobné pochoutky jako müsli tyčinky. Nechybí ani oleje a tekuté drogerijní přípravky. A konečně se tu dají koupit i obaly

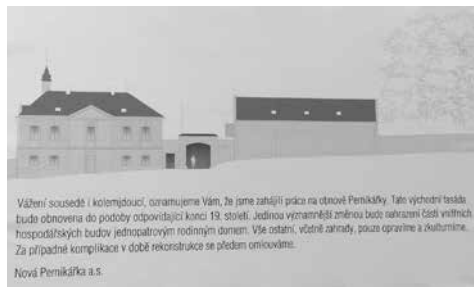
na opakované použití – lahve a plátěné sáčky nebo tašky. Různých lahví a plastových krabiček máme ovšem obvykle dost doma, pokud jsme zatím nakupovali „normálním“ způsobem. Před výpravou do bezobalového obchodu je proto dobré se zásobit podle plánovaných nákupů lahvemi, sáčky, dózami či krabičkami.

Nákup probíhá tak, že váš obal nejprve zváží, a když si ho naplníte, váhu obalu od nákupu odečtou. Dále není špatný nápad si předem nachystat nákupní seznam s pomocí webu obchodu, kde najdete podrobnou nabídku: viz bezobalu.org.

(hu)

Usedlost Pernikářka

Možná si někteří z vás na začátku května 2017 všimli toho, že během několika málo dnů padla k zemi dvě křídla areálu historické viniční usedlosti Pernikářka. Tato usedlost byla od 3. 5. 1958 vedená jako nemovitá kulturní památka, zbourání byt jen části bylo dříve protizákonné. To již od 18. 5. 2016 neplatí. Proč? Protože ministr kultury svým rozhodnutím novému majiteli vydal rozhodnutí, kterým odňal podstatné části usedlosti statut nemovité kulturní památky. Investor tak může na pozemcích, které byly dříve součástí památky postavit rodinný dům, jehož tvar s usedlostí vůbec nekoresponduje.

Vážení sousedé i kolegydruzi, oznamujeme Vám, že jsme zahájili práci na obnově Pernikářky. Tato východní část bude obnovena do podoby odpovídající konci 19. století. Jedinou významnější změnou bude nahrazení části vnitřních hospodářských budov jednopatrovým rodinným domem. Vše ostatní, včetně zahrady, pozice opravíme a dožalujeme. Za případné komplikace v době rekonstrukce se předem omlouváme.

Nová Pernikářka a.s.

Spolu s objekty stodol a stájí byla památková ochrana odňata zdím (tarasu) a kaplička ve zdi, všem pozemkům usedlosti a také stodole, která je umístěna při ulici na Pernikářce, která by však měla být spolu se zámečkem a vstupní branou zachována. Jedna z nejstarších památek a „rodinného stříbra“ Hanspaulky tak ztratila část svého rozsahu. Rozhodnutím ministra však nabyla jedinečnosti. Jde totiž o první a bezprecedentní vydání právního dokumentu ministrem české vlády, který stanoví, že stavby desítky let považované za památku najednou památkami nejsou. Protože k tomuto tématu vyšel článek v listopadové Šestce, přineseme rozšiřující informace až v některém z dalších čísel.

Mk

Události kolem kostela a kaplí

29. září 2017 proběhla při kapli sv. Michaela Archanděla již 8. Svatomichaelská pouť, kterou se snažíme upozornit na starobylost místa současné Hanspaulky. Proběhla podle již ustáleného harmonogramu. Kulturní program zahájilo představení pro děti (Africké pohádky) Divadla Fígl, které k nám přijelo z Modřan. Oproti předějším letům byla místo hlavního bodu pouti – bohoslužby slova slavena mše svatá novým (od ledna 2017) svatomatějským farářem RNDr. Matúšem Kocianem. Závěrečným bodem programu pouti byl tradiční koncert hudby z doby blízké výstavbě kaple (1693), tentokrát z pera Michaela Praetoria, protestantského současníka letošního jubilanta Claudia Monteverdiho (1567), čímž jsme si vzdáleně připomněli 500 let od zahájení reformace Martinem Lutherem (31. 10. 1517).

Během odpoledne si mohli návštěvníci poutní slavnosti ozdobit perníček (díky široké rodině dr. Jany Novákové z Petřin), něco si udrátovat, prohlédnout si starší i nová čísla Hanspaulky, nebo si posedět se sousedy nad kávou nebo perníkovou meltou u jednoho ze stolů na kopci stojícímu proti Hradu.

4. listopadu 2017 proběhl v kostele sv. Matěje koncert s názvem „Hora fugit“ (Čas letí), což je zároveň jméno hudebního uskupení při kostele sv. Matěje vedené Beatou Altior.

Duchovní slovo pronesl RNDr Matúš Kocian. Za odborné hudební pomoci Františka Běhouňka byl uveden program složený z hudby komponované v době od 2. století př. Kr. až téměř do současnosti, zaměřený na téma aktuálních svátků Všech svatých (1. 11.) a Dušiček (2. 11.). Po koncertě byli všichni přítomní pozváni na faru k pohoštění se symbolickými „rakvičkami“ a „věnečky“ čímž byla v této farnosti oživena již pozapomenutá tradice.

V kapli Nejsvětější Trojice na Hadovce jsou dokončovány finální restaurátorské práce, s jejichž obsahem, průběhem a dalšími plány, vás seznámíme v některých z dalších čísel. Restaurátorským pracím byla věnována část televizního pořadu Z metropole, vysílaného na ČT 1 29. července 2017. Pan redaktor Sojka tuto kapli představil veřejnosti se znalostí věci a v milém vyznění daleko přesahující hranice Hanspaulky. Do velké míry zrestaurovaný interiér bude možné spatřit 21. 12. 2017 v 6.30, kdy zde bude slavena rorátní mše svatá s hudebním doprovodem.

Marie Kuldová

VII. Ročník cyklu „Ad honorem St. Matiae“
Kostel sv. Matěje na Praze 6 Vás zve na koncert
SOBOTA, 4. 11. 2017 V 15:00
HORA FUGIT / ČAS BĚŽÍ
 „Čin jate Vy, byt jame i my, čin jame my, budete i Vy.“
 koncert na památku a vyjádření důků všem našim předchůdcům, pastorem a svatým za jejich odkaz budoucím generacím
 Program:
 Seběhna pláň v óde pláň, tjepry a sebnice ke slavnosti všech svatých a k památce věrných zemřelých
 v renesančních a barokních konciplách, V. Michna, W. Bytěl, J. Haněl Galus, C. Monteverdi
 Koncert provedou soubory:
HORA FUGIT & LUDUS MUSICUS
 Beata Altior – zpěv, barokní housle
 Josefina Wrochná – zpěv, barokní viola
 Jan Michálek – zpěv
 VII. Michael – zpěv
 František Běhounek – barokní kytara, průvodní slovo
 a
SVOBODNÉ HUDEBNÍ BRATŘSTVO
 Stefan Sukup – altový dýkací, flétna
 Jakub Kůrka – barokový dýkací, flétna
 Jan Křiváček – barokový dýkací

LIST VŠECH OBYVATEL HANSPAULKY A BABY
ČTENÍ O DNEŠKU I O DOBÁCH MINULÝCH

HANSPAULKA

VYDÁVÁ:

Tělocvičná jednota Sokol
a Základní škola Hanspaulka

Redakce: Mgr. Ludmila Čumplová

Redakční rada: PhDr. Wanda Dobrovská,

Mgr. Eva Hauserová, PhDr. Zdeněk Jonák,

Mgr. Marie Kuldová, Libuše Novotná,

Ing. Marie Pojerová (ředitelka ZŠ),

PhDr. Jindřich Schwippel, Ing. Ladislav Trojan

Za věcný obsah článků odpovídají autoři

Redakce: e-mail: knihovna.zsh@seznam.cz

Grafická úprava: Markéta Jodasová

Korektury: PhDr. Zdeněk Jonák

Tisk: Kopírování Havránek, Jungmannova 3, Praha 1

Tělocvičná jednota Sokol Praha-Hanspaulka,

Na Hanspaulce 2, 160 00 Praha 6

Tel.: 233 333 820

Číslo účtu TJ Sokol: 162860329/0800,

variabilní symbol 05010

E-mail: info@sokol-hanspaulka.cz

Internet: <http://www.sokol-hanspaulka.cz/>

Základní škola Hanspaulka,

Sušická 29/1000, 160 00, Praha 6

Tel.: 224 310 365

E-mail: zshanspaulka@zshanspaulka.cz

Internet: <http://www.zshanspaulka.cz>

DĚKUJEME PŘÁTELŮM, kteří dobrovolnými příspěvky
podporují vydávání časopisu.

Děkujeme spolupracovníkům, kteří bez nároku
na honorář píší články,

obstarávají grafickou úpravu, korektury a distribuci.

Uzávěrka tohoto čísla 20. 8. 2017

Uzávěrka příštího čísla 20. 11. 2017

Časopis je vydáván s finanční podporou

Městské části Praha 6.

Časopis Hanspaulka na internetu:

<http://www.sokol-hanspaulka.cz/html/casopis.php>

INFORMACE

■ KNIHOVNA ZŠ HANSPAULKA I PRO VEŘEJNOST

Přes devět tisíc knih pro děti i dospělé. Vchod ze Sušické ulice.

Otevřeno:	Pondělí	12 - 18
	Úterý	9 - 15
	Středa	12 - 15
	Čtvrtek	10 - 18
	Pátek	12 - 15

■ PUBLIKACE Z HISTORIE HANSPAULKY

Zbýlé knihy o Hanspaulce

a starší čísla časopisu Hanspaulka z let 1998 - 2016

Kde?

Ve školní knihovně ZŠ Hanspaulka

v pondělí, úterý a ve čtvrtek v provozní době knihovny.

■ GRAFICKÉ PRÁCE

Vizitky, letáky, firemní tabule, řezaná grafika

www.makidesign.cz, marketa.jodasova@volny.cz, 606 440 122

■ INDIVIDUÁLNÍ DOUČOVÁNÍ ANGLIČTINY

pro žáky základních škol.

anglická konverzace

domácí úkoly

interaktivní cvičení

výukové programy

CENA: dle dohody (150 až 200 Kč/hod.)

lenka.skopkova48@gmail.com

Mobil: 602 311 422

Tylišovská ulice

Foto z roku 1928

Foto z roku 2017